

AVRUPA KAMUOYUNDA TÜRKİYE’NİN İMAJI VE KAMU DİPLOMASİSİNİN ÖNEMİ

Emine Akçadağ

Kamu Diplomasisi Enstitüsü Araştırma Uzmanı

İmaj, zihinlerdeki çağrışımlar, hisler, tutumlar ve izlenimler ile bunların olumlu/olumsuz değerlendirmelerinden oluşur; akla gelen özet-resim ya da sembolik anlamdır.¹ Sembolik anlam ise pek çok unsurdan ve bir nesnenin/ülkenin benzerleriyle ya da rakipleriyle kıyaslanmasından oluşan bir bütündür.² Türkiye sözcüğünün bir yabancıda uyandırdığı çağrışım, görüş ve duygular Türkiye’nin imajını yansıtmaktadır ve bu imaj genel olarak, özellikle Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerde olumlu olmaktan uzaktır. Bu da AB kamuoyunun Türkiye’nin üyeliğine endişe ile bakmasına yol açmaktadır.

Avrupa Kamuoyundaki Türkiye imajı ve temel endişeler

Avrupa kamuoyu üç temel konu nedeniyle Türkiye’nin üyeliğine şüpheyle yaklaşmaktadır. İlk konu Türkiye’nin nüfusu ile ilgilidir. Avrupa’daki genel kanı Türkiye’nin nüfusunun giderek artarak 100 milyonu geçeceği ve Türkiye’nin üyeliğinin bir göçmen akımına yol açacağıdır. İkinci konu, Türkiye’nin ekonomisinin AB için bir yük olacağı düşüncesidir. Son konu ise Türkiye’nin değerlerinin AB değerleri ile örtüşmediğidir. Nüfusunun büyük çoğunluğunun müslüman olması, İslamcı eğilimlere açık olduğu izlenimine yol açmaktadır.

Kamuoyunun ilk endişesi, Türkiye’nin üyeliğinin AB yapısal fonlar üzerinde büyük bir yük olacağı ve yeni üyeyi Avrupa yaşam standartlarına yakınlaştırma amacı taşıyan AB uyum politikalarının kapasitelerinin yetersiz kalacağıdır. Türkiye’nin üyeliği durumunda AB nüfusu %15 oranında artarken ekonomik büyüme oranı % 3’ten az olacaktır.³ Nüfus bakımından AB’nin ikinci büyük ülkesi olacak olan Türkiye Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (Avro olarak) oranı

¹ Poyraz GÜRSON, “İmaj ve Türkiye’nin Algılanması”, *Yeni Düşünceler Dergisi*, Sayı:1, Şubat 2007

² Ibid.

³ European Commission 2004 Regular Report on Turkey’s Progress Towards Accession, 6 October 2004 Bkz. ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/key_documents/2004/rr_tr_2004_en.pdf (erişim 2 Şubat 2010)

ile ise ancak sekizinci sırada yer alacaktır.⁴ Yaşam standartlarındaki bu farklılaşmanın, Türkiye'den diğer üye ülkelere büyük bir göç dalgasına sebebiyet vereceği düşünülmektedir.

Ancak, dünyada 17. Avrupa Birliği'nde ise 6. büyük ekonomiye sahip Türkiye'nin, AB ekonomisine getireceği katkılar göz ardı edilmektedir. AB Komisyonu'nun Ekonomi ve Para İşlerinden sorumlu üyesi Joaquin Almunia, Türkiye ekonomisinin hızlı bir şekilde AB'ye uyum gösterdiğini, önceye göre daha güçlü bir makro ekonomik istikrar sağladığını söylemektedir.⁵ AB Komisyonu da 2009 raporunda, Türkiye'nin "sert ekonomik daralmaya rağmen makroekonomik istikrar sınavından büyük ölçüde başarıyla çıktığı" belirtilmekte, "kriz piyasa mekanizmalarının işleyişini felç etmedi ve Türkiye işleyen piyasa ekonomisi olmayı sürdürdü" değerlendirmesi yapılmaktadır⁶.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın yaptığı ekonomik etki analiz çalışmasına göre, Türkiye AB ekonomisine 2014-2020 döneminde yıllık 16-48 milyar avroluk artış yaratacak, buna karşılık AB'nin Türkiye maliyeti 6-10 milyar avro ile sınırlı kalacaktır⁷. Yani, Türkiye ileride Birliğe üye olduğu takdirde AB vatandaşları için bir yük teşkil etmeyecektir. Ayrıca, Orta Doğu ve Orta Asya ile İran, İsrail ve Suriye gibi ülkelerle direkt dış alım-satım yapabilen Türkiye, Bakü-Tiflis-Ceylan Boru Hattı'nın Avrupa'ya uzatılması yönündeki çalışmalara da büyük katkı yapabilecektir. Turizm alanında da Avrupalı ülkelerle yarışır bir düzeyde olan Türkiye, muhtemel bir üyelikle, AB içinde en fazla turist çeken ülkeler arasında yer alacaktır. Ayrıca sahip olduğu genç nüfus ve kalifiye iş gücü sebebiyle de nüfusu giderek yaşanan AB ülkeleri içindeki iş gücü sorununun çözümünde de etkin olacaktır.

Avrupa kamuoyunun endişe ettiği konuların başında şüphesiz serbest dolaşım gelmektedir. Halk, serbest dolaşım hakkının Avrupa'nın mevcut düzenini ve dengelerini altüst edeceğini, Türkiye'den Avrupa'ya büyük bir insan göçünün yaşanacağını düşünmektedir. Oysa bugüne kadar Avrupa Birliği'nin genişleme dalgasıyla üyeliğe giren ülkelerin hiçbirinden Avrupa'ya ciddi anlamda bir göç dalgası yaşanmamıştır. Ekonomik durumu çok iyi olmayan İspanya, Yunanistan veya Portekiz'den diğer ülkelere bir göç dalgası söz konusu olmamıştır. Öncelikle vurgulanması gereken nokta ise, Türkiye'nin birliğe bugün üye olmadığı, önünde uzun bir

⁴ Jens ALBER, « Where Turkey stands in Europe and why it should be admitted to the EU », *lecture at the conference "Training the Young Turkish Leaders of Tomorrow: Social and Regional Policy in the Turkish Accession Process"*, Ankara, 4 October 2007, s. 9

⁵ « AB ekonomisinde yüzde 4 küçülme gerçekleşecek », 5 Mayıs 2009 Bkz. www.euractiv.com (erişim 2 Şubat 2010)

⁶ « AB Komisyonu'ndan Türk ekonomisine Övgü », *Türkiye Avrupa Vakfı*, 15 Kasım 2009 Bkz. www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/1795-turk-ekonomisi.html (erişim 2 Şubat 2010)

⁷ « AB'li Türkiye'nin ekonomik durumu », *Radikal*, 3 Aralık 2004

süreç olduğudur. Türkiye adaylık sürecinde ciddi bir siyasal ve ekonomik dönüşüm geçirmektedir. Asıl olan Türkiye'nin üyelik döneminde nasıl bir ekonomik tabloya sahip olacağıdır.

Bugüne kadar birliğe üye olan ülkeler önemli oranlarda yabancı sermaye çekmişlerdir. Türkiye AB'ye üyelik vizyonuna sahip olduğu anda hem birlik içinden, hem de çevre ülkelerden sermaye girişine tanık olacaktır⁸. Türkiye ekonomik göstergeleriyle olmasa bile ekonomik potansiyeliyle AB için artı değer üretebilecek bir ülkedir.

AB kamuoyunun ikinci endişesi Türkiye'deki demokrasinin niteliği ve kalitesidir. 1960-70 ve 80'de ordunun siyasete müdahalesi ile demokrasiye ara verilmesi ve ordunun Türk siyasi yaşamındaki ağırlığı Türkiye'de demokrasinin sürekliliği ve niteliği bakımından kafalarda soru işaretleri uyandırmaktadır. Ancak Türkiye kuruluş yıllarından başlayarak Batı tarzında modernleşen devlet yapısı ile diğer Müslüman ülkeler içinde çok farklı bir yapıdadır. Türk ordusu da Türkiye'nin Batı'ya entegre olmasında ve bu yoldan sapmaması konusunda her zaman önemli bir rol üstlenmiştir. Bununla birlikte Türkiye'de ordunun arka planda görünse dahi ülkeyi ilgilendiren önemli iç ve dış konularda siyasetin şekillendirilmesinde önemli bir işleve sahip olduğu doğrudur..

Türkiye'nin AB'ye resmen aday ülke ilan edildiği Aralık 1999 AB Helsinki Zirvesi'nden sonra ciddi anlamda demokratikleşme reformları başlamakla birlikte bu alandaki gerçek atılım, 2003-2004 yıllarında uygulamaya konan altıncı, yedinci ve sekizinci uyum paketleri ile gerçekleştirilmiştir. 2003 yılında kabul edilen ve düşünce ve ifade özgürlüğünün genişletilmesini, ölüm cezasının kaldırılmasını ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ışığında yargılamamanın yenilenmesini içeren reform yasaları ile Türkiye Kopenhag siyasi kriterlerine daha da yaklaşmıştı. Bunu, AKP'nin 2003 yazında meclise sunduğu ve geniş bir mutabakatla TBMM'de kabul edilen yedinci uyum paketi izledi. Yedinci uyum paketi, Türkiye'de üç dört yıl öncesine kadar tabu sayılan ve aralarında Türkçe dışındaki dillerde eğitim ve yayın hakkı, Milli Güvenlik Kurulu (MGK) ve MGK Genel Sekreterinin görev ve yetkilerinin yeniden tanımlanması da bulunan birçok konuda büyük açılımlar getirmiştir.

Bu uyum paketlerinin kabulü ile Türkiye'nin, Kopenhag siyasi kriterlerini yerine getirmesinde büyük ilerleme sağlanmıştır. Türkiye'nin AB üyesi olma kararlılığı ile paralellik seyreden

⁸ Ali AYATA, « Avusturya Toplumunda Türkiye'nin Üyeliğine Karşı Oluşan Kaygılar », *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, Eylül 2007, s.5

demokratikleşme adımları günümüzde de devam etmektedir. Türkiye'nin üyeliği uzun vadeli bir süreç olarak ele alındığında tam üye olacağı tarihe kadar gerekli tüm reformlar yapılarak Birliğe üyelik için gerekli tüm siyasal kriterlere uyum sağlanmış olacaktır.

Türkiye'nin üyeliğine ilişkin endişelerin üçüncüsü Türkiye'nin AB değerlerine olan yakınlığıdır. Türkiye ile ilgili kültürel endişelerin merkezindeki temel soru, toplumunun büyük çoğunluğu Müslüman olan bir devlet Batı toplumlarının değerlerini özümseyip özümseyemeyeceğidir.⁹

Bu tezlerin çoğunluğu siyasi manüvülasyonlara, önyargılara veya bilgi eksikliğine dayanmaktadır. Türkiye, demokrasi, İslam ve özgürlüğü harmanlanmış bir ülkedir. Müslüman ve demokratik bir ülke olarak Türkiye AB'ye üye olduğunda, Birlik Müslüman ülkeler nezdinde değer kazanacak ve bu ülkelere kendini daha iyi ifade edebilecektir. Böylece, AB'nin « medeniyetler çatışması » tezini değil, gerçekten « çeşitlilikte birlik » düşüncesini savunduğu ve uygulamaya çalıştığı vurgulanmış olacaktır. Sosyal açıdan ise, AB yurttaşlığı kavramının çeşitliliği ve zenginliği tartışmaları, medeniyetler ittifakı olgusu, Türkiye'nin üyeliği ile farklı boyutlarda değerlendirilmeye başlanacaktır.

Türkiye'nin imajı açısından kamu diplomasisinin önemi

Türkiye'nin üyeliğine yönelik ileri sürülen kimi tezler veya savlar, çok temelsiz olmasına rağmen yaygınlaşmakta ve Avrupa kamuoyunda yansıma bulmaktadır. Bugün gelinen nokta da, uzun süre Türkiye'nin gereken kamuoyu yönlendirme çalışmalarını yeterince yapmamasının etkisi büyüktür. National Branding konusunda uzman Simon Anhalt'ın Türkiye örneğinden yola çıkarak söylediği gibi eğer bir ülke kendi algısını ve itibarını yönetmezse, itibarı kendi doğal ritmiyle ilerlemekte, başkaları tarafından yönetilir hale gelmektedir.¹⁰

Türkiye'nin AB üyeliğine açıkça destek veren Fransa eski Başbakanı ve Avrupa Parlamenti Michel Rocard'ın bu durumu şöyle dile getirmektedir: “Avrupa kamuoyunun Türkiye'yi algılayışı değişmediği sürece, AB liderleri bu ülke hakkında gerekli cesur kararları

⁹ Ibid., s.6

¹⁰ Özdem SANBERK, Hakan ALTINAY, « Kamu diplomasisi ve yumusak güç », *Sabah*, 8 Ocak 2008 Bkz. arsiv.sabah.com.tr/2008/01/08/haber (erişim 25 Aralık 2009)

alamazlar.”¹¹ Doğal olarak, AB üyesi ülkeler Türkiye’yle ilgili karar alırken halklarının düşüncelerini, Türkiye’ye bakış açılarını göz önünde bulundurmamak zorundadır. AB Komisyonu’nun 2005 İlkbahar Eurobarometre Raporu’na göre, Türkiye yüzde 35 ile AB’ye üyeliği en az desteklenen ülke konumundaydı.¹²

Bu durum, Türkiye’nin dünya kamuoyunda bir yanlış algılanma sorunu olduğuna işaret eder. Bu da ancak etkin bir kamu diplomasisi çalışması ile aşılabılır. Son yıllarda, devlet bünyesinde kamu diplomasisi çalışmalarına verilen önem artmıştır. Türkiye’nin uluslararası platformlarda maruz kaldığı itham ve sorunlar karşısında haklılığını kanıtlamaya yönelik çalışmaların başarıya ulaşabilmesi ve uluslararası toplumun doğru bildirilmesi için Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü kurulması kararlaştırılmıştır¹³. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, 2010 yılı içinde devreye girmesi planlanan kamu diplomasisi ile Türkiye’nin tezlerinin dış dünyaya daha iyi anlatılması, iç kamuoyunda da halkın katkı ve desteğinin alınmasını amaçlandığı belirtmiştir¹⁴. Dış temsilciliklerde ve bakanlık merkezinde kamu diplomasisi görevlilerinin belirlendiği ve temsilciliklerden gelen bilgilerin değerlendirileceği bir merkez kurulduğu açıklanmıştır. Ayrıca, Bakanlık internet sitesinin içeriği zenginleştirilmesi ve Facebook ve Twitter gibi sosyal paylaşım ağlarından yararlanılması gündemdedir.¹⁵

Haziran 2008 - Kasım 2009 tarihleri arasında beş AB üyesi Almanya, Fransa, İngiltere, İspanya ve Polonya’da yapılan anketlere dayanan bir araştırma, bu ülkelerin kamuoylarının AB genişleme süreci ile Türkiye’ye ilişkin fikir ve eğilimlerini sergilemektedir. Araştırmaya göre 18-24 yaş aralığında bulunanların %52’si Türkiye’nin üyeliğini desteklerken, bu oran 65 yaş ve üzerinde %30’a düşmektedir¹⁶. Gençlerin Türkiye’ye karşı açıklığını “Erasmus jenerasyonu” olmalarına bağlayan Prof. Yılmaz, Türkiye’yle kültürel alışveriş içinde olan bu yaş grubunun kültür unsurunu olumlu bir etken olarak değerlendirdiğini vurgulamaktadır¹⁷. Dolayısıyla AB ile ilişkilerde Türkiye’nin kültürünü, Batı’ya dönük yüzünü kamu diplomasisi araçları yoluyla tanıtmaya gerektiği ön plana çıkmaktadır. Kamu diplomasisi araçlarından biri

¹¹ Bahadır KALEAĞASI, *Avrupa Galaksisinde Türkiye Yıldızı*, İstanbul, Doğan Kitap, 2006, s. 355

¹² European Commission, Public Opinion, Eurobarometer 63, May-June 2005, Bkz. ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb63/eb63_en.htm (erişim 4 Şubat 2010)

¹³ « Kamu diplomasisi koordinatörlüğü kurulacak », *Dünya Gazetesi*, 30 Ocak 2010 Bkz. www.dunyagazetesi.com.tr/haber.asp?id=76593&cDate= (erişim 4 Şubat 2010)

¹⁴ « Dışişlerinde Yeni Açılım : Kamu Diplomasisi », 15 Aralık 2009 Bkz.

www.turkiyegazetesi.com/haberdetay.aspx?haberid=427507 (erişim 4 Şubat 2010)

¹⁵ Ibid.

¹⁶ « AB’de Türkiye İmajını Avrupalılar Tartıştı », *Türkiye Avrupa Vakfı*, 20 Kasım 2009 Bkz.

www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/1798-turkiye-imagi.html (erişim 4 Şubat 2010)

¹⁷ Ibid.

olan öğrenci değişim programlarının ülkenin tanıtımına katkı yaptığı göz ardı edilmemeli, çeşitli değişim programları, burslar, üniversite projeleri, stajlar ve kültürel tanıtım gezileri ile yurda daha fazla yabancı öğrenci ve genç çekilmeye çalışılmalıdır.

Panorama Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Maurizio Belpietro, “Kamuoyu için diktatörlükle yönetilen bir İslam ülkesi de Müslüman, Türkiye gibi laik-demokratik bir ülke de Müslüman. Aradaki büyük farkın gözardı edilmesi, kamuoyunun Türkiye algısında büyük tahribat yaratıyor” demekte ve eklemektedir: “Kültürel bir çıkartma yapmanız lazım ve Avrupa kamuoyuna gerçek Türkiye’yi tanıtmamız lazım. Unutmayın ki Batı korkuyor; çok korkuyor... Yabancı göçmenden korkuyor, Müslüman göçmenden korkuyor. Türkiye’nin korkulacak bir ülke olmadığını, Batı kamuoyuna anlatması gerekmektedir.”¹⁸

Milano Katolik Üniversitesi Öğretim Üyesi Vittorio Parsi, Türkiye’nin yapması gereken hamleler hakkında önerilerde bulunuyor: “Öncelikle, ‘Türkiye gerçekte nasıl bir ülke’ iyi anlatmak gerekiyor. İtalya’da yaşayan Türkler iş disiplini ve çalışkanlıkları ile toplumun büyük saygısını kazanmış kişiler. İtalyanlar’ın gözünde Türkler Egeli bir halk. Belki Türkiye’nin bu özelliğini göz önüne sermesi gereklidir. Ancak en önemlisi ‘opinion maker’lar (fikir önderleri) üzerinde çalışmak lazım. İran’a bakın, hepimizin bildiği sebepler yüzünden Türkiye’ye göre daha önemli sorunları var. Ama uzun yıllardır kendisini tanıtmak için çok etkili bir metot izliyor. Küçük gruplar halinde davet ettiği batılı kanaat önderlerine İran uygarlığını, İran toplumun nasıl yaşadığını, İran yapıtlarını gösteriyorlar; yani Ahmedinejad’ın İran’ından farklı bir İran gösteriyorlar. Türkiye hem olağanüstü bir kültür mirasına sahip hem de Avrupa kültürüne büyük katkısı var. Bütün bunları Avrupa kamuoyuna anlatmak ülkenizin imajı açısından son derece olumlu olabilir diye düşünüyorum.”¹⁹ Özetle, Türkiye’yi tanıyan yabancılar da Türkiye’nin imaj sorunu olduğunun ve bunun ancak kamu diplomasisi çalışmaları ile aşılabileceğinin altını çizmektedir.

TÜSİAD AB Temsilciliği’nin düzenlediği “Avrupalılaştırma Sorunları ve Türkiye’nin Avrupa’da Algılanışı” konulu toplantıda AB yetkililerinin üzerinde uzlaştığı konular da bu yöndeydi²⁰: her ülkede kamuoyunun etkilenme kaynakları farklıdır (Fransa’da siyasal elit etkiliyken, Almanya’da günlük yaşam gözlemleri ve göç kaygıları ön plandadır.) dolayısıyla çalışmalar bu noktalara yoğunlaştırılmalıdır. Her ülke ve her ülkenin farklı kesimleri için

¹⁸ Şeyda CANEPA, « İtalyanlara göre Türkiye’nin imaj sorunu var », *NTV-MSNBC*, 15 Kasım 2008 Bkz. arsiv.ntvmsnbc.com/news/465830.asp (erişim 5 Şubat 2010)

¹⁹ Ibid.

²⁰ « AB’de Türkiye İmajını Avrupalılar Tartıştı », *Türkiye Avrupa Vakfı*, 20 Kasım 2009 Bkz. www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/1798-turkiye-imaji.html (erişim 4 Şubat 2010)

Türkiye'yi en iyi anlatan araçlar seçilmelidir: bu Atatürk de olabilir, Galatasaray da, Orhan Pamuk da, Efes de, Ayasofya da. Fakat asıl olan, Türkiye de iç siyaset ve ekonomik gelişmeler gelecek için daha güven verici çağdaş ve yaratıcı bir toplum imajı yansıtmalıdır.

Türkiye hakkındaki yanlış bilgilerin yol açtığı yanlış kanaatlerin giderilmesinde, her ülkeye ayrı ayrı ve farklı argümanlarla etki etmek önemlidir. Bunun için de sadece dış temsilciliklerin ve diplomatların çabaları yetersizdir. Yurtdışında yaşayan Türk vatandaşları kamu diplomasisi çalışmalarına dahil edilmeli, buldukları bölgelerde faaliyet gösteren Türk sivil toplum kuruluşları desteklenmelidir. Bu bağlam da hükümetin, yurt dışında yaşayan Türklerle ilgili "Dış Türkler Başkanlığı" kurma girişimi olumlu bir adımdır. Kurulmak istenen başkanlığın hedefleri, yabancı öğrenci projelerinin hayata geçirilmesi, yurt dışında lobicilik çalışmalarını güçlendirilmesi, kurulacak başkanlığın think tank kuruluşu olarak hizmet vermesi şeklinde belirtilmiştir.²¹

Bununla birlikte, Avrupa kamuoyunda Türkiye'nin imajı ve AB üyeliği, Almanya, Avusturya, Danimarka, Fransa gibi ülkelerde yaşayan yoğun Türk nüfusu ile ilişkilendirilmektedir. Göç ve entegrasyon sorununun olumsuz yansımaları Türkiye'nin AB sürecinde kendini göstermektedir. Bugün, AB'li Türklerden kentli, çağdaş, yaşadıkları topluma katkıda bulunan, kendi işini kuran, istihdam yaratan, bilimde, sanatta, medyada ve diğer iş kollarında başarılı konumlarda olanlar da « Türk » olarak algılanmamakta, yalnızca zihnindeki Türk imajına girenleri Türk olarak algılanmaktadır²². Bu önyargının kırılması için kapsamlı tanıtım etkinliklerinde 'başarılı AB'li Türkler' teması bir öncelik olarak yer almalı ve yurtdışındaki Türklerin yaşadıkları topluma entegrasyonu desteklenmelidir.

Sonuç olarak, AB üyeliği yolundaki Türkiye'nin önündeki en büyük engellerden biri, AB kamuoyu nezdinde sahip olduğu olumsuz imajdır. AB halkları Türkiye'yi yeterince tanımamakta, fakat tanıdığını sanmaktadır. Bu yanlış kanaatlerin değiştirilmesi etkin, uzun vadeli ve organize bir kamu diplomasisi çalışmasını zorunlu kılmaktadır. Devletin tüm birimlerinin ve Sivil Toplum Kuruluşlarının kamu diplomasisi kapsamındaki faaliyetleri uyumlu şekilde planlanmalı ve bu faaliyetlere mutlaka yurtdışında yaşayan Türkler dahil edilmelidir. Ayrıca, Türkiye'nin özellikle vurgulaması ve AB halklarına anlatması gereken nokta, Türkiye'nin AB üyeliği değerlendirilirken uzun vadeli düşünmek gerektiğidir. Türkiye, Birliğe hemen yarın üye olacak şekilde değerlendirilmemeli, uzun vadede önemli mesafeler

²¹ « Dış Türkler Başkanlığı kuruluyor », *Sabah*, 8 Ocak 2010

²²Bahadır Kaleağası, « Avrupa'daki Türklerin İmajı », *Radikal*, 13 şubat 2006

kat etmiş, gerekli reformları yapmış ve katılım şartlarını bütünüyle karşılayan bir Türkiye'nin üyeliği üzerine tartışılmalıdır. Paris VIII Üniversitesi'nden Prof. Stefanos Yerasimos da bu konuya vurgu yapmaktadır: "Tartışma yanlış yapılıyor. Bugünü değil yarının Türkiye'si'nin AB üyeliğini değerlendirirsek, Türkiye'nin AB için sorun değil, fırsat kaynağı olduğunu daha iyi anlarız."²³

KAYNAKÇA

"Working Document on the impact of future enlargements on the effectiveness of cohesion policy", European Parliament, 6 December 2006

ALBER, Jens, « Where Turkey stands in Europe and why it should be admitted to the EU », lecture at the conference *"Training the Young Turkish Leaders of Tomorrow: Social and Regional Policy in the Turkish Accession Process"*, Ankara, 4 October 2007

AYATA, Ali, « Avusturya Toplumunda Türkiye'nin Üyeliğine Karşı Oluşan Kaygılar », *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, Eylül 2007

GÜRLESEL, Can Fuat, "Turkey's Main Indicators and Global Positioning 2023", Forum Istanbul & Institute for Strategic Studies, Istanbul, 12 October 2007

GÜRSON, Poyraz, "İmaj ve Türkiye'nin Algılanması", *Yeni Düşünceler Dergisi*, Sayı:1, Şubat 2007

KALEAĞASI, Bahadır, *Avrupa Galaksisinde Türkiye Yıldızı*, Istanbul, Doğan Kitap, 2006

LANNON, Erwan et LEBULLENGER, Joel, *Les défis d'une adhésion de la Turquie à l'Union européenne*, Bruxelles, Bruylant, 2000

ÖZSOY, Osman, *Türkiye'nin İmajı*, Alfa Yayıncılık, İstanbul, 2003

VANER, Semih, AKAGUL, Deniz et KALEAĞASI Bahadır, *La Turquie en mouvement*, Paris, Edition Complexe, 1995

²³ Bahadır KALEAĞASI, *op. cit.*, s. 356